

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเกษตรกรกลุ่ม Green Farmer จังหวัดกาฬสินธุ์ Factors Affecting the Success of Green Farmer Group Kalasin Province.

สมศักดิ์ ฝาฮาโ¹, ยูภาพร ยูภาส², และภักดี โพธิ์สิงห์³

Somsak Phalaho¹, Yupaporn Yupas² and Pakdee Phosing³

¹นักศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

^{2,3}อาจารย์ ประจำหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Received: 9 October 2021

Revised: 7 November 2021

Accepted: 12 November 2021

¹Master student of Public Administration Program Faculty of Political Science and Public Administration Rajabhat Mahasarakham University

^{2,3}Lecturer from the Faculty of Political Science and Public Administration Rajabhat Mahasarakham University

Corresponding Author Email: somsakphalaho1428@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จต่อการดำเนินงานของเกษตรกรกลุ่ม Green Farmer จังหวัดกาฬสินธุ์ 2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จต่อการดำเนินงานของเกษตรกรกลุ่ม Green Farmer จังหวัดกาฬสินธุ์ และ 3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาความสำเร็จต่อการดำเนินงานของเกษตรกรกลุ่ม Green Farmer จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีกลุ่มตัวอย่าง คือ เกษตรกรกลุ่ม Green Farmer กาฬสินธุ์ จำนวน 150 คน โดยสุ่มแบบเจาะจง แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จต่อการดำเนินงานของเกษตรกรกลุ่ม Green Farmer จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.55$) 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จต่อการดำเนินงานของเกษตรกรกลุ่ม Green Farmer จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แก่ ปัจจัยด้านทัศนคติ ปัจจัยด้านการตลาด ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม และปัจจัยด้านการสนับสนุนจากสังคมสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 61.50 และ 3) แนวทางการพัฒนาความสำเร็จต่อการดำเนินงานของเกษตรกรกลุ่ม Green Farmer จังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย 3.1) สร้างเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์ สร้างความตระหนักรู้แก่ผู้ผลิต และผู้บริโภค 3.2) ขยายสินค้าเกษตรอินทรีย์แบบออนไลน์สร้าง Page Facebook 3.3) ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีที่ทันสมัย และจัดทำข้อมูลคู่มือในการทำการเกษตรอินทรีย์แต่ละพื้นที่ เรียนรู้จากกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ 3.4) สร้างเยาวชนเกษตรอินทรีย์รุ่นใหม่ 3.5) สร้างที่มา story สินค้าผ่านการสแกน QR code 3.6) จัดทำเขตเกษตรอินทรีย์ สุ่มตรวจสอบปนเปื้อนในน้ำ ดิน และสินค้าเกษตรอย่างสม่ำเสมอ 3.7) หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมงบประมาณและเทคโนโลยี นวัตกรรมที่ทันสมัย และตั้งศูนย์บริการ One Stop Service การตรวจสอบรับรองมาตรฐาน

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผล, ความสำเร็จ, เกษตรอินทรีย์

Abstract

The purposes of this study were 1. To study the level of opinions about the factors affecting the success of the Green Farmer Group in Kalasin Province 2. To study the factors affecting the success of the Green Farmer Group in Kalasin Province and 3. To study the development guidelines for the success of the operations of the Green Farmer Group in Kalasin Province. is a quantitative research. There were research tools which were questionnaires. The sample group was 150 farmers in Kalasin Green Farmer Group by random sampling. The

data collected from the questionnaire were analyzed using descriptive statistics consisting of percentage, mean, standard deviation. and multiple regression analysis The results of research were as follow: 1) The overall level of level of opinions about the factors affecting the success of the Green Farmer Group in Kalasin Province was rated at a high level ($\bar{x}$ = 3.55) 2) Factors affecting the success of the Green Farmer Group in Kalasin Province include: Attitude factor, Marketing factors, Environmental factors and Social support factors. Can predict together 61.50% and 3) Approaches to develop success for the operation of farmers in the Green Farmer Group, Kalasin Province 3.1) Build an organic farming network Raise awareness among producers and consumers. 3.2) Sell organic products online, create a Facebook page. 3.3) Encourage learning and self-development. Take advantage of modern technology and produce manual information on organic farming in each area Learn from successful groups. 3.4) Create a new generation of organic farming youth. 3.5) Create product story sources through QR code scanning. 3.6) Create organic farming zones. Randomly check contaminants in water, soil and agricultural products regularly. 3.7) Government agencies should promote budget and technology. modern innovation and set up a service center One Stop Service to verify the standards.

Keywords: Factors Affecting, Success, Organic Farming

บทนำ

เกษตรอินทรีย์เป็นระบบการผลิตที่ให้ความสำคัญกับความยั่งยืนของสุขภาพดิน ระบบนิเวศ และผู้คนเกษตรอินทรีย์พึ่งพาอาศัยกระบวนการทางนิเวศวิทยา ความหลากหลายทางชีวภาพ และวงจรธรรมชาติที่มีลักษณะเฉพาะของแต่ละพื้นที่ เกษตรอินทรีย์ผสมผสานองค์ความรู้พื้นบ้าน นวัตกรรมและความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่เป็นธรรมเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้คนและสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ โดยภาครัฐได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของเกษตรอินทรีย์ จึงมีการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2564 เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการเพิ่มพื้นที่และจำนวนเกษตรกรที่ทาเกษตรอินทรีย์ เพิ่มสัดส่วนตลาดเกษตรอินทรีย์ภายในประเทศ รวมทั้งยกระดับกลุ่มเกษตรอินทรีย์ วิถีพื้นบ้านนำไปสู่การพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของประเทศไทย (คณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ, 2560, น.56-57) ตามพระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. 2553 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของสภาเกษตรกรจังหวัดไว้ในมาตรา 33 เพื่อให้การปฏิบัติการกิจในด้านการเกษตรไม่ว่าจะเป็นในระดับบุคคลหรือองค์กรการเกษตร ตลอดจนหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง สามารถบูรณาการเพื่อพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมในการกิจทางด้านการเกษตรกรรมเป็นไปอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน ทั้งนี้ มาตรา 38 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของสภานักงานสภาเกษตรกรจังหวัด เพื่อให้การปฏิบัติการกิจของสภาเกษตรกรจังหวัดเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์ (กรีนเนท, 2554)

เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2563 ที่ประชุมสภาเกษตรกรจังหวัดกาฬสินธุ์ ครั้งที่ 1/2563 ณ ห้องประชุม ผาเสวย ชั้น 2 ศูนย์ราชการจังหวัดกาฬสินธุ์ ระเบียบวาระที่ 6 เรื่องเสนอใหม่ 6.1 (ร่าง) เกษตรอินทร์ (Organic Kalasin) หรือเรียกย่อว่า Organic OK ตลาดนำผลิต มติที่ประชุม: เห็นชอบเป็นเอกฉันท์ (ร่าง) เกษตรอินทร์ (Organic Kalasin) หรือเรียกย่อว่า Organic OK ตลาดนำผลิต เกษตรอินทรีย์กาฬสินธุ์ (Organic Kalasin) เรียกย่อว่า Organic OK เป็นเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม Participatory Guarantee System (PGS) หรือที่เรียกว่าเป็นระบบเกษตรอินทรีย์แบบ “ชุมชนรับรอง” ถือเป็นการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์อีกรูปแบบหนึ่ง ที่รับรองเกษตรกรผู้เป็นสมาชิกของกลุ่มโดยองค์กรผู้ผลิตเอง (First Party Certification) แต่ในบางกรณีก็อาจเป็นการดำเนินการของผู้ซื้อผลผลิตจากเกษตรกร (Second Party Certification) แต่ไม่ใช่เป็นการตรวจรับรองโดยหน่วยงาน

อิสระ (Third Party) โดยระบบชุมชนรับรองนี้ จะให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในระบบการตรวจรับรองมากกว่า ระบบการตรวจรับรองแบบอื่น (สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดกาฬสินธุ์, 2564)

จังหวัดกาฬสินธุ์ มีพื้นที่ 6,946.746 ตารางกิโลเมตร หรือ 4,341,716 ไร่ มีพื้นที่การเกษตรประมาณ 2,325,095 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 53.55 ของพื้นที่ทั้งหมด ครึ่งเรือนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร โดยมีเกษตรกรที่ได้ขึ้นทะเบียนเกษตรกร ณ วันที่ 30 กันยายน 2563 จำนวน 144,683 ครึ่งเรือน (สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดกาฬสินธุ์, 2564) เกษตรกรจังหวัดกาฬสินธุ์ที่มีการทำการเกษตรระบบอินทรีย์จะเน้นการใช้ปุ๋ยคอก มูลสัตว์ มีการทำปุ๋ยหมัก ทำน้ำหมักชีวภาพ น้ำหมักขับไล่แมลง และใช้ปุ๋ยพืชสดในการปรับปรุงบำรุงดิน ในส่วนการปลูกพืชระบบเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดกาฬสินธุ์ เกษตรกรจะมีทั้งปลูกพืชตามฤดูกาลและพืชที่เก็บเกี่ยวได้ตลอด เกษตรกรจะคำนวณ วัน เวลา ในการปลูกและเก็บเกี่ยว รวมทั้งที่สำคัญคือเรื่องราคาของผลผลิต และความต้องการของตลาด สำหรับพื้นที่ผลิตพืชอินทรีย์ในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกเกษตรกรยังประสบปัญหาต่าง ๆ คือ ด้านการผลิตเกษตรกรยังผลิตสินค้าได้น้อยและขาดมาตรฐานการรองรับซึ่งทำให้ขาดความเชื่อถือของผู้บริโภค ด้านการตลาดเกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารกับกลุ่มผู้บริโภค ขาดการสนับสนุนเครื่องมือและเทคโนโลยีที่ช่วยลดต้นทุนและระยะเวลาในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาค้นคว้าที่ส่งผลต่อความสำเร็จต่อการดำเนินงานของเกษตรกรกลุ่ม Green Farmer จังหวัดกาฬสินธุ์ ว่ามีปัจจัยหรือเงื่อนไขใดบ้างที่ส่งผลต่อความสำเร็จที่จะส่งผลให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนี้จะสามารถนำไปใช้เป็นตัวแบบ ของการส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรในพื้นที่อื่น ๆ หรือนำไปสู่การทำเกษตรอินทรีย์สำหรับพืชอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งที่ได้รับรองเป็นสินค้าคุณภาพดี OK Kalasin เพื่อให้ได้ระบบการผลิตพืชอินทรีย์ที่ดีและเหมาะสมกับพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จต่อการดำเนินงานของเกษตรกรกลุ่ม Green Farmer จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาค้นคว้าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จต่อการดำเนินงานของเกษตรกรกลุ่ม Green Farmer จังหวัดกาฬสินธุ์
3. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาความสำเร็จต่อการดำเนินงานของเกษตรกรกลุ่ม Green Farmer จังหวัดกาฬสินธุ์

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. **กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย** ได้แก่ เกษตรอินทรีย์กลุ่ม Green Farmer กาฬสินธุ์ จำนวน 150 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. **เครื่องมือในการวิจัย** ในการวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยข้อคำถามได้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการวิจัย ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเกษตรกรกลุ่ม Green Farmer จังหวัดกาฬสินธุ์ ตอนที่ 3 แบบสอบถามระดับความสำเร็จอาชีพเกษตรกรอินทรีย์กลุ่ม Green Farmer กาฬสินธุ์ ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเกษตรกรกลุ่ม Green Farmer จังหวัดกาฬสินธุ์ มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open Ended) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาหาคุณภาพภาพของเครื่องมือ ได้แก่ 1) นำแบบสอบถามพบที่ปรึกษาและดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ 2) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาโดยหาความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับข้อคำถาม

(Index of Item-Objective Congruence: IOC) พบว่ามีค่า IOC = 1.00 และ 3) การทดลองใช้เครื่องมือกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 42 ชุด ซึ่งผลการประเมินมีอำนาจจำแนกระหว่าง .248 - .755 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีของ Cronbach (1951, p.274; อ้างในบุญชม ศรีสะอาด, 2558) ซึ่งผลการประเมินค่าความเชื่อมั่นมีค่าความเชื่อมั่น 0.910

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการใช้แบบสอบถาม 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ (Document Research) อาทิ หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมทางสถิติ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับจะใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอในเชิงพรรณนา

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ใช้การวิเคราะห์แจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) การวิเคราะห์ระดับความสำเร็จอาชีพเกษตรกรอินทรีย์กลุ่ม Green Farmer ภาพสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเกษตรกรกลุ่ม Green Farmer จังหวัดกาฬสินธุ์ ใช้สถิติ Multiple Regression Analysis ด้วยวิธีนำตัวแปรเข้าทั้งหมด (Enter Regression)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จต่อการดำเนินงานของเกษตรกรกลุ่ม Green Farmer จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จต่อการดำเนินงานของเกษตรกรกลุ่ม Green Farmer จังหวัดกาฬสินธุ์

ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จต่อการดำเนินงานของเกษตรกรกลุ่ม Green Farmer จังหวัดกาฬสินธุ์ มีรายละเอียดตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จต่อการดำเนินงานของเกษตรกรกลุ่ม Green Farmer จังหวัดกาฬสินธุ์

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จต่อการดำเนินงานของเกษตรกรกลุ่ม Green Farmer จังหวัดกาฬสินธุ์	ระดับความคิดเห็น		แปลผล	อันดับ
	$\bar{x}$	S.D.		
1. ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์	3.43	0.94	ปานกลาง	5
2. ปัจจัยด้านทัศนคติ	3.39	0.95	ปานกลาง	6
3. ปัจจัยด้านประสบการณ์	3.53	0.86	มาก	4
4. ปัจจัยด้านการตลาด	3.65	0.87	มาก	2
5. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม	3.71	0.78	มาก	1
6. ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากสังคม	3.60	0.87	มาก	3
โดยรวม	3.55	0.88	มาก	-

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จต่อการดำเนินงานของเกษตรกรกลุ่ม Green Farmer จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย

ได้แก่ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 3.71$) ปัจจัยด้านการตลาด ($\bar{x} = 3.65$) ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากสังคม ($\bar{x} = 3.60$) ปัจจัยด้านประสบการณ์ ($\bar{x} = 3.53$) ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ ($\bar{x} = 3.43$) ปัจจัยด้านทัศนคติ ($\bar{x} = 3.39$) ตามลำดับ

2. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จต่อการดำเนินงานของเกษตรกรกลุ่ม Green Farmer จังหวัดกาฬสินธุ์

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จต่อการดำเนินงานของเกษตรกรกลุ่ม Green Farmer จังหวัดกาฬสินธุ์ มีรายละเอียดตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จต่อการดำเนินงานของเกษตรกรกลุ่ม Green Farmer จังหวัดกาฬสินธุ์

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Beta	t	Sig.
a ค่าคงที่ (Constant)	.838	.260	-	3.217	.002
1. ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ (X_1)	.100	.060	.092	1.680	.095
2. ปัจจัยด้านทัศนคติ (X_2)	.157	.056	.168	2.818	.006*
3. ปัจจัยด้านประสบการณ์ (X_3)	.078	.045	.107	1.716	.088
4. ปัจจัยด้านการตลาด (X_4)	.241	.067	.295	3.621	.000*
5. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (X_5)	.404	.060	.606	6.721	.000*
6. ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากสังคม (X_6)	.248	.066	.290	3.761	.000*

หมายเหตุ. * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

$R = .784$ $R^2 = .615$

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จต่อการดำเนินงานของเกษตรกรกลุ่ม Green Farmer จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยวิธีนำตัวแปรเข้าทั้งหมด (Enter Regression) มีผลการวิจัย ดังนี้

2.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จต่อการดำเนินงานของเกษตรกรกลุ่ม Green Farmer จังหวัดกาฬสินธุ์ (Y) เท่ากับ ($R = .784$) และ ($R^2 = .615$) แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัวแปร สามารถอธิบายความสำเร็จต่อการดำเนินงานของเกษตรกรกลุ่ม Green Farmer จังหวัดกาฬสินธุ์ (Y) ได้ร้อยละ 61.50

2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จต่อการดำเนินงานของเกษตรกรกลุ่ม Green Farmer จังหวัดกาฬสินธุ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 4 ตัวแปร เรียงลำดับจากตัวแปรที่มีผลต่อการผันแปรในตัวแปรตามในแบบคะแนนมาตรฐานจากมากที่สุดไปหาน้อย ดังนี้ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (X_5) ($Beta = .606$) ปัจจัยด้านการตลาด (X_4) ($Beta = .295$) ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากสังคม (X_6) ($Beta = .290$) และปัจจัยด้านทัศนคติ (X_2) ($Beta = .168$)

ดังนั้น เมื่อทราบค่าคงที่ (Constant) เท่ากับ .838 ทราบค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนดิบ (B) และทราบน้ำหนักความสำคัญของตัวพยากรณ์ ซึ่งอยู่ในรูปคะแนนมาตรฐาน ($Beta$) จึงสามารถสร้างสมการถดถอย ได้ดังนี้ สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ $Y = 0.838 + 0.404 (X_5) + 0.241 (X_4) + 0.248 (X_6) + 0.157 (X_2)$ และสมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $Z = 0.606 (X_5) + 0.295 (X_4) + 0.290 (X_6) + 0.168 (X_2)$ เมื่อ Y และ Z = ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จต่อการดำเนินงานของเกษตรกรกลุ่ม Green Farmer จังหวัดกาฬสินธุ์ ส่วนตัวแปรอิสระที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ (X_1) และปัจจัยด้านประสบการณ์ (X_3)

3. แนวทางพัฒนาความสำเร็จต่อการดำเนินงานของเกษตรกรกลุ่ม Green Farmer จังหวัดกาฬสินธุ์

ผลการวิจัยพบว่า ประกอบด้วย ควรดำเนินการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้ความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม สร้างเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ สร้างความตระหนักรู้แก่ผู้ผลิต และผู้บริโภค ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีการจัดทำข้อมูลคู่มือในการทำการเกษตรอินทรีย์แต่ละพื้นที่

เรียนรู้จากกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ สร้างเยาวชนเกษตรกรอินทรีย์รุ่นใหม่เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ ขายสินค้าเกษตรอินทรีย์แบบออนไลน์ สร้าง Page Facebook สร้างที่มา story สินค้าผ่านการสแกน QR code เชื่อมโยงการขายสินค้ากับเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์พื้นที่อื่น ๆ มีการปรับพื้นที่ให้เหมาะสม จัดทำเขตเกษตรอินทรีย์ สุ่มตรวจสอบปนเปื้อนในน้ำ ดิน และสินค้าเกษตรอย่างสม่ำเสมอ จัดหาแหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ในสถานที่ต่าง ๆ หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมงบประมาณและเทคโนโลยี นวัตกรรมที่ทันสมัย และตั้งศูนย์บริการ One Stop Service การตรวจสอบรับรองมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จต่อการดำเนินงานของเกษตรกรกลุ่ม Green Farmer จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. เพื่อระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จต่อการดำเนินงานของเกษตรกรกลุ่ม Green Farmer จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 3.71$) ปัจจัยด้านการตลาด ($\bar{x} = 3.65$) ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากสังคม ($\bar{x} = 3.60$) ปัจจัยด้านประสบการณ์ ($\bar{x} = 3.53$) ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ ($\bar{x} = 3.43$) ปัจจัยด้านทัศนคติ ($\bar{x} = 3.39$) ตามลำดับ

2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จต่อการดำเนินงานของเกษตรกรกลุ่ม Green Farmer จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .784 สามารถร่วมกันอธิบายการผันแปรได้ ร้อยละ 61.50 และเขียนสมการถอยได้ดังนี้

$$\text{สมการถอยอยู่ในรูปคะแนนดิบ คือ } Y = 0.838 + 0.404 (X_3) + 0.241 (X_4) + 0.248 (X_5) + 0.157 (X_2)$$

$$\text{สมการถอยอยู่ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ } Z = 0.606 (X_3) + 0.295 (X_4) + 0.290 (X_5) + 0.168 (X_2)$$

3. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาความสำเร็จต่อการดำเนินงานของเกษตรกรกลุ่ม Green Farmer จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ประกอบด้วย ควรดำเนินการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้ความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม สร้างเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์ สร้างความตระหนักรู้แก่ผู้ผลิต และผู้บริโภค ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีการจัดทำข้อมูลคู่มือในการทำการเกษตรอินทรีย์แต่ละพื้นที่ เรียนรู้จากกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ สร้างเยาวชนเกษตรกรอินทรีย์รุ่นใหม่เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ ขายสินค้าเกษตรอินทรีย์แบบออนไลน์ สร้าง Page Facebook สร้างที่มา story สินค้าผ่านการสแกน QR code เชื่อมโยงการขายสินค้ากับเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์พื้นที่อื่น ๆ มีการปรับพื้นที่ให้เหมาะสม จัดทำเขตเกษตรอินทรีย์ สุ่มตรวจสอบปนเปื้อนในน้ำ ดิน และสินค้าเกษตรอย่างสม่ำเสมอ จัดหาแหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ในสถานที่ต่าง ๆ หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมงบประมาณและเทคโนโลยี นวัตกรรมที่ทันสมัย และตั้งศูนย์บริการ One Stop Service การตรวจสอบรับรองมาตรฐาน

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จต่อการดำเนินงานของเกษตรกรกลุ่ม Green Farmer จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านทัศนคติ ส่งผลต่อความสำเร็จต่อการดำเนินงานของเกษตรกรกลุ่ม Green Farmer จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นไปตามสมมติฐาน อาจเป็นเพราะว่า ความรู้สึกและมุมมองของเกษตรกรที่ผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์มีส่วนสำคัญที่ทำให้การทำเกษตรอินทรีย์ประสบความสำเร็จ เนื่องจากต้องใช้ความอดทนและพยายามสูงเนื่องจากสินค้าอินทรีย์มีความอ่อนไหวต่อสภาพดินฟ้าอากาศสูง ปลุกยักและเห็นผลช้ากว่าการใส่สารเคมี ต้องอาศัยความมุ่งมั่น ความรัก ความชอบส่วนบุคคล เกษตรกรต้องเรียนรู้และพัฒนา

ทักษะ สังคมประสบการณ์ในการทำเกษตรอินทรีย์อย่างต่อเนื่อง เพื่อได้สินค้าที่ปลอดภัยสู่ผู้บริโภค สอดคล้องกับงานวิจัยของเกษณี ยะใหม่วงศ์ (2551, น.65) การศึกษาทัศนคติและแรงจูงใจในการปลูกพืชอินทรีย์ของเกษตรกรในตำบล แม่แฝก อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เกษตรกรเคยทำการปลูกพืชแบบเคมีมาก่อนได้รับประสบการณ์ที่ไม่ดีได้แก่ ปัญหาเรื่องสุขภาพ ต้นทุนในการผลิต โดยปัญหาดังกล่าวทำให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนมาปลูกพืชแบบอินทรีย์และเน้นการปลูกผักหลายชนิดเพื่อให้มีผลผลิตขายตลอด ส่วนในด้านทัศนคตินั้นเกษตรกรมีทัศนคติที่ดีต่อเกษตรอินทรีย์ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรติวดี ภาควิชา (2556) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคตของ ยุวเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ยุวเกษตรกรยุวเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และมองว่าอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพที่มีคุณค่า สอดคล้องกับแนวคิดของ กรีนเนท (2558) ได้เสนอหลักการที่กำหนดโดยสหพันธ์เกษตรอินทรีย์นานาชาติ (International Organic Agriculture Movements: IFOAM) โดยสหพันธ์ฯ ได้ระดมความคิดเห็นนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านเกษตร อินทรีย์โดยตรงจากทั่วโลก ร่างหลักการเกษตรอินทรีย์นี้ได้รับ การนำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ของสหพันธ์ฯ เมื่อปลายปี พ.ศ. 2548 และที่ประชุมใหญ่ได้ลงมติรับรองหลักการเกษตรอินทรีย์ดังกล่าว โดยหลักการเกษตรอินทรีย์ของสหพันธ์ฯ ประกอบด้วยหลักการ 4 ข้อสำคัญ คือ สุขภาพ, นิเวศวิทยา, ความเป็นธรรม, และการดูแลเอาใจใส่ และสอดคล้องแนวคิดของกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2559) กล่าวถึงยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรกรรมใหม่ โดยให้เสริมสร้างความภาคภูมิใจและความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ด้วยการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรมใหม่เข้าสู่ภาคการเกษตร ปลูกฝังความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติที่ดีให้แก่เยาวชน

2. ปัจจัยด้านการตลาด ส่งผลต่อความสำเร็จต่อการดำเนินงานของเกษตรกรกลุ่ม Green Farmer จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นไปตามสมมติฐาน อาจเป็นเพราะว่า การตลาดเป็นขั้นตอนสำคัญในการสื่อสารและส่งเสริมสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้กับผู้บริโภค 2 ประเภท ได้แก่ 1) กลุ่มที่มีความนิยมบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์สุขภาพ และ 2) กลุ่มที่ยังบริโภคสินค้าตลาดทั่วไป ดังนั้น จำเป็นอย่างยิ่งจะต้องมีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการสื่อสารสร้างเรื่องราว (Story) ให้กับสินค้าเกษตรอินทรีย์สุขภาพให้เข้าถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย และทำให้เกษตรกรและกลุ่มสามารถสร้างรายได้ให้แก่ตนเองได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสราญนิตย์ เล็กสุทธิ์ (2563) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบการตลาดเกษตรอินทรีย์ของเครือข่ายเกษตรกรยั่งยืน จังหวัดลำพูน พบว่า รูปแบบการตลาดเกษตรอินทรีย์ที่เหมาะสม คือ การจัดทำตลาดนัดเพื่อจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ต่าง ๆ ในแต่ละอำเภอ จัดทำตลาดซื้อขายสินค้าแบบออนไลน์ และสนับสนุนให้แต่ละพื้นที่มีร้านอาหารอินทรีย์หรือเมนูอาหารอินทรีย์ประจำท้องถิ่น ประชาสัมพันธ์สินค้าเกษตรอินทรีย์โดยการสร้างเรื่องราว (Story) ให้กับตัวสินค้า สอดคล้องกับงานวิจัยของกชวรรณ เวชพิทักษ์ (2562) ได้ศึกษาเรื่องกลยุทธ์การตลาด 5A และการตัดสินใจซื้อสินค้าเกษตรอินทรีย์ของผู้บริโภค พบว่า ผู้ประกอบการสามารถนำผลการวิจัยไปปรับใช้กับธุรกิจโดยการ นำกลยุทธ์การตลาด 5A ด้านขึ้นขอบผลิตภัณฑ์ (Appeal) มาสร้างแบรนด์หรือผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่น่าสนใจ จัดทำวิดีโอเล่าเรื่องราวที่มาของผลิตภัณฑ์ และพัฒนาปรับปรุงให้ผลิตภัณฑ์มีความแปลกใหม่โดดเด่น รวมทั้งจะต้องควบคุมคุณภาพให้ผลิตภัณฑ์ได้รับการรับรองจากสถาบันที่น่าเชื่อถือทั้งในประเทศและต่างประเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรินทร์ สุภาพันธุ์ และคณะ (2560) ได้ศึกษาเรื่องกลยุทธ์ทางการตลาดที่เหมาะสมสำหรับช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การเพิ่มโอกาสจำหน่ายในตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัยที่จำหน่ายร่วมกับสินค้าเกษตรอินทรีย์ ต้องมุ่งเน้นกลยุทธ์ผลิตภัณฑ์ การส่งเสริมการตลาด และราคา ตามลำดับ นอกจากนี้ กลยุทธ์ความปลอดภัยและปราศจากสารเคมีตกค้างของผลิตภัณฑ์ และการส่งเสริมการตลาดเกี่ยวกับการลด แลก แจก แถม หรือทดลอง และการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของภาคเอกชนเกี่ยวกับสินค้าเกษตรอินทรีย์ สอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวงพาณิชย์ (2558) ได้เสนอ ด้านการส่งเสริมการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์เรื่องการขยายตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์สู่ครัวเรือนของโลกของกระทรวงพาณิชย์ ประกอบด้วย การสนับสนุนกิจกรรมการผลิตและการตลาด โดยสร้างเครือข่ายระหว่างผู้ผลิต/เกษตรกรและตลาด สร้างกลุ่มลูกค้าเฉพาะ (Niche

Market) โดยจัดกิจกรรม เช่น Organic Tour/ Home stay / Ecotourism สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคในสินค้าเกษตรอินทรีย์ว่าเป็นสินค้าที่ปลอดภัยและมีคุณภาพอย่างแท้จริง

3. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ส่งผลต่อความสำเร็จต่อการดำเนินงานของเกษตรกรกลุ่ม Green Farmer จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นไปตามสมมติฐาน อาจเป็นเพราะว่า ปัจจัยต้นทุนที่เอื้อต่อความสำเร็จในการทำเกษตรอินทรีย์ประกอบด้วย ลักษณะของพื้นที่ที่มีการปรับสภาพ แหล่งน้ำที่เหมาะสม ความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ ที่จะทำให้เกษตรกรสามารถควบคุมการผลิตให้มีคุณภาพและได้รับรองมาตรฐานตามที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของสุทธิพงศ์ ปานเพ็ชร (2559) ได้ศึกษาเรื่อง เกษตรอินทรีย์ภูมิปัญญาชาวบ้านในจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ด้านระบบนิเวศ เกษตรอินทรีย์จะต้องอยู่บนพื้นฐานของระบบและวงจรนิเวศที่มีชีวิตโดยทำการเกษตรให้สอดคล้อง เลียนแบบ และเกื้อหนุนต่อความยั่งยืนในระบบนิเวศต่าง ๆ เกษตรอินทรีย์จะต้องสร้างความสมดุลทางนิเวศ ด้วยการออกแบบระบบการผลิตทางการเกษตร การฟื้นฟูแหล่งที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ การดำรงไว้ซึ่งความหลากหลายทางพันธุกรรม และทางการเกษตร ผู้ผลิต ผู้แปรรูป ผู้ค้า สอดคล้องกับงานวิจัยของ วุฒิสรี พันธ์คำฝ้าย (2553) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของเกษตรกรในการปลูกพืชปลอดภัยจากสารพิษ พบว่า ปัจจัยที่สำคัญที่มีผล ต่อการตัดสินใจของเกษตรกรในการปลูกพืชปลอดภัยจากสารพิษ มี 2 ปัจจัย คือ ลักษณะนิเวศวิทยาของชุมชน และกระแสการพัฒนาหลักของประเทศ ตลอดจน การสื่อสารมวลชนได้รับการสนับสนุนจากภายนอกด้วยการเข้าไปส่งเสริมในชุมชน การแลกเปลี่ยนเชื่อมโยงความรู้กับภายนอกชุมชน โดยการอบรมก่อให้เกิดความสำเร็จ สอดคล้องกับแนวคิดของกรีนเนท (2558) ได้เสนอหลักการที่กำหนดโดยสหพันธ์เกษตรอินทรีย์นานาชาติ (International Organic Agriculture Movements: IFOAM) หลักการเกษตรอินทรีย์ของสหพันธ์ฯ ประกอบด้วยมิติด้านนิเวศวิทยา เกษตรอินทรีย์ควรจะต้องตั้งอยู่บนรากฐานของระบบนิเวศวิทยาและวัฏจักรแห่ง ธรรมชาติ การผลิตการเกษตรจะต้องสอดคล้องกับวิถีแห่งธรรมชาติ และช่วยทำให้ระบบและวัฏจักรธรรมชาติเพิ่มพูนและยั่งยืนมากขึ้น หลักการเกษตรอินทรีย์ในเรื่องนี้ตั้ง อยู่บนกระบวนทัศน์ที่มองเกษตรอินทรีย์ในฐานะองค์ประกอบหนึ่งของระบบนิเวศที่มีชีวิต

4. ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากสังคม ส่งผลต่อความสำเร็จต่อการดำเนินงานของเกษตรกรกลุ่ม Green Farmer จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นไปตามสมมติฐาน อาจเป็นเพราะว่า องค์การต่างในสังคมมีส่วนผลักดันให้เกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์มีความประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย ด้านหน่วยงานภาครัฐและเอกชนประชาสัมพันธ์ส่งเสริมช่องทางการตลาด จัดหาแหล่งจำหน่าย และเชื่อมโยงสินค้าเกษตรอินทรีย์กับจังหวัดอื่น ๆ ด้านผู้บริโภคนิยมสินค้าที่ปลอดภัยจากสารเคมี และให้การสนับสนุนสินค้าของกลุ่ม Green Farmer กาฬสินธุ์ และเครือข่ายอาหารปลอดภัยของจังหวัดกาฬสินธุ์ ส่งผลให้เกษตรกรเกษตรอินทรีย์กลุ่ม Green Farmer กาฬสินธุ์ สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของเทิดศักดิ์ คำเหม็ง (2551, น.33) ได้ศึกษา การศึกษาวิจัยการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระบบการเกษตรของกลุ่มเกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนอย่างไรก็ตาม ความต้องการการสนับสนุนและส่งเสริมจากภาครัฐ และเอกชนในการวิจัยและพัฒนา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรและชุมชนอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องมีความต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2560) กล่าวถึงยุทธศาสตร์การส่งเสริมการเกษตรไว้ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การส่งเสริมความมั่นคงในอาชีพของเกษตรกร และองค์กรเกษตรกร 1) พัฒนาเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer 2) ส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่เข้าสู่ภาคการเกษตร และพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer พัฒนาการเกษตรสมัยใหม่ตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 โดยบูรณาการกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง 3) ส่งเสริมยุวเกษตรกร (Farm Youth) ให้มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพการเกษตร และสนับสนุนการรวมกลุ่มยุวเกษตรกร เสริมสร้างความรู้และทักษะด้านการเกษตรพื้นฐาน พัฒนาและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ โดยเฉพาะสถาบันการศึกษา เพื่อสนับสนุนการเตรียมความพร้อมยุวเกษตรกรสู่ภาคการเกษตร

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ด้านความรู้ในการทำเกษตรอินทรีย์ ควรมีการส่งเสริมในการสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มอื่นๆ ในจังหวัดและต่างจังหวัด ผ่านการสนับสนุนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการทำการเกษตรอินทรีย์ และขั้นตอนการขอมาตรฐานเครื่องหมายรับรอง

1.2 ด้านทัศนคติ สมาชิกในกลุ่ม Green Farmer กาฬสินธุ์ ควรให้กำลังใจและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เพื่อสมาชิก ให้มีความตั้งใจผลิตสินค้าปลอดสารแก่ผู้บริโภคที่รักสุขภาพและกลุ่มเป้าหมายใหม่ๆ

1.3 ด้านประสบการณ์ ส่งเสริมให้เกษตรกรรู้จักเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องมีการแสวงหาความรู้ และประสบการณ์ใหม่จากแหล่งต่างๆ หรือเข้าร่วมโครงการอบรมด้านเกษตรอินทรีย์ที่ทางราชการจัดขึ้น และถ่ายทอดประสบการณ์ตนเองให้แก่เยาวชนคนรุ่นใหม่เพื่อเป็นผู้สืบทอดต่อไป

1.4 ด้านการตลาด ควรเรียนรู้การใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการโฆษณาสินค้าเพื่อสื่อสารคุณค่า และประโยชน์ของสินค้าเกษตรอินทรีย์เพื่อสุขภาพให้ผู้บริโภคได้รับทราบ

1.5 ด้านสิ่งแวดล้อม ควรศึกษาการปรับพื้นที่ให้มีความเหมาะสมกับการทำเกษตรอินทรีย์ โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ข้อเสนอแนะ และร่วมกันกับสมาชิกในกลุ่มระดมทรัพยากรในการปรับสภาพพื้นที่ร่วมกัน

1.6 ด้านการสนับสนุนจากสังคม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรประชาสัมพันธ์การบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์เพื่อสุขภาพ และช่วยอุดหนุนพี่น้องเกษตรกรในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยแต่ละอำเภอจัดหาสถานที่จำหน่าย เพื่อให้ประชาชนที่มีความสนใจได้บริโภคสินค้าอย่างทั่วถึง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แบบยั่งยืนจากฐานชุมชนในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ เนื่องจากเกษตรกรที่อยากจนจำเป็นต้องมีการรวมกลุ่ม เพื่อสร้างความมั่นคงและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผ่านการหนุนเสริมจากภาครัฐ

2.2 ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อค้นหาแนวทางการแก้ไขปัญหาได้ตรงจุดและขับเคลื่อนการทำงานด้านอาหารปลอดภัยของจังหวัดกาฬสินธุ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพร่วมกัน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น รวมทั้งคณาจารย์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ ขอขอบพระคุณหัวหน้าสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์อำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัย และขอขอบพระคุณพี่น้องเกษตรกรกลุ่ม Green Farmer กาฬสินธุ์ ทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ครอบครัว ญาติพี่น้องทุกคน ที่ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา ประโยชน์จากงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ บิดา - มารดา ตลอดจน บุรพจารย์ทุกท่านที่ได้ประศาสน์การศึกษาแก่ผู้วิจัย

เอกสารอ้างอิง

กขวรรณ เวชชพิทักษ์. (2562). *กลยุทธ์การตลาด 5A และการตัดสินใจซื้อสินค้าเกษตรอินทรีย์ของผู้บริโภค*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

กรมวิชาการเกษตร. (2543). *มาตรฐานการผลิตพืชอินทรีย์ของประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

- กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2560). *แผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเกษตร ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) และแผนปฏิบัติงาน ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2560 - 2564)*. กรุงเทพมหานคร กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2559). *ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579)*. กรุงเทพมหานคร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กระทรวงพาณิชย์. (2558). *การขยายตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์สู่ครัวโลกของกระทรวงพาณิชย์*. กรุงเทพฯ: กระทรวงพาณิชย์.
- กรีนเนท. (2554). *บทความหลักการ-แนวทางเกษตรอินทรีย์อ้างอิงในสหพันธ์เกษตรอินทรีย์นานาชาติ: International Federation of Organic Agriculture Movement – IFOAM*. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2564, จาก <http://www.greenet.or.th/article/1007>.
- _____ . (2558). *แนวทางเกษตรอินทรีย์*. สืบค้นเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2564, จาก <http://www.greenet.or.th/article/86>.
- เกษณี ยะใหม่วงศ์. (2551). *ทัศนคติและแรงจูงใจในการปลูกพืชอินทรีย์ของเกษตรกรในตำบลแม่แฝก อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- คณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ. (2560). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2564)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.
- เทอดศักดิ์ คำเหม็ง. (2551). *การใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระบบการเกษตรทฤษฎีใหม่ของกลุ่มเกษตรกรภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน*. (รายงานผลการวิจัย). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2558). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุริยาสาน.
- พัชรินทร์ สุภาพันธุ์ และคณะ. (2560). กลยุทธ์ทางการตลาดที่เหมาะสมสำหรับช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดเชียงใหม่. *วารสารปริชาต มหาวิทยาลัยทักษิณ ฉบับพิเศษ 2560*. 35-42.
- วรุณี พันคำฝ่าย. (2553). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของเกษตรกรในการปลูกพืชปลอดภัยจากสารพิษ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิพิชัย เจริญปัญญาธิ. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของเกษตรกรอินทรีย์ของไทย:บทเรียนจากเกษตรกรรายย่อย. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. ปีที่ 20 ฉบับเดือน มกราคม-ธันวาคม 2560.
- ศรณนิตย์ เล็กสุทธิ. (2563). การพัฒนารูปแบบการตลาดเกษตรอินทรีย์ของเครือข่ายเกษตรกรมัยยืน จังหวัดลำพูน. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยธนบุรี*. 142).
- สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดกาฬสินธุ์. (2564). *รายงานการจัดตั้งกลุ่ม Organic OK*. กาฬสินธุ์: สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดกาฬสินธุ์.
- สุทธิพงศ์ ปานเพชร. (2559). *เกษตรอินทรีย์ภูมิปัญญาชาวบ้านในจังหวัดฉะเชิงเทรา*. (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สุรติวดี ภาคอุทัย. (2556). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคตของยุวเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน*. กรุงเทพมหานคร กลุ่มความร่วมมือระหว่างประเทศ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rdEd. New York. Harper and RowPublications.